

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 160. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600518272624/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

160 *Juvenals 14. satire*

- rens anfald af blussende, brutal vrede. – 5,5-8: *Betænker hand, at Herrens Been o.s.v.* ...] Juvenals tanke: at »slaver-nes sjæle og legemer er dannet af samme stof og elementer som vore«, får bibelsk farve hos Falster, idet ordene *Been* og *taget* leder tanken hen på beretningen om Evas skabelse. I de latinske annotationer gengiver Falster stedet med, at slave og herre er »en slags tvillinger af samme naturens sæd«. – 5, fodnote c: *Stavn*] bopæl, hjemstavn.
- 6,7: *Polyphem*] den enøjede kyklop, som Odysseus overvandt ved list.
- 7,3: *et uskyldigt Tyveri*] Juvenal tilføjer: af et par håndklæder.
- 8,2: *Largæ*] navnet *Largæ* betyder »den rundhændede, den gavmilde«. – 8,3: *samt note: Hanrey-Horn*] den høje herre er Chr. Rantzau, der i brev til Falster af 11.3.1721 (*Falsteriana*, s. 131-33) fortæller, hvorledes »Disse Tiders onde Optugtelse« er blevet modtaget i København. I nærv. forbindelse skriver han: »Hun stempler ham et V og K, kalder de *rebus*, og weed ei hvad herwed skal betydes, somme meener, det er udygtig Kapun«. – Falsters franske historie om et drilleri, der får løn som forskyldt, handler om en dame, som havde fjernet det romerske I fra sin ægtemands navn for at erstatte det med det græske Y, d.v.s. som havde givet sin mand horn.
- 8,5: *Lefle-Brødre*] elskere. – 8,7-8: *At hun sin Aande drage skall o.s.v.* ...] hos Juvenal skal pigebarnet dog kun trække vejret tretten gange (*terdecies*), før hun kommer til ende med opregningen af moderens elskere. Falsters ændring skyldes hensyn til versrytmen.
- 9,3: *Munster*] mønster.
- 11,2: *somme Børn*] Juvenal tilføjer: »... fornet af titanen (d.e. Prometheus) med venligsindet kunst og af et bedre ler«.
- 12,7: *rari*] sjældent.
- 12,8: *en Cato*] Juvenal har her: »Brutus eller en onkel til Brutus«. I den latinske annotation oplyser Falster, at

onkelen er »Cato, Uticensis Philosophus«, d.v.s. Cato d. Yngre.

Både nevø og onkel var forsvarere af republikken, og det har sat den kongetro Falster i forlegenhed: dels lader han det i oversættelsen være uklart, hvilken Cato der skal tænkes på, dels – og navnlig – undlader han helt at omtale Brutus: han har kviet sig ved at nævne den republikanske aktivist og Cæsardræber som idealfigur.

12,8: *beegne*] møde, træffe. – Udtalen fremgår af rimet på (alle) *vegne*.

14,1-2: *Mand allermeest sig bør undse o.s.v. ...*] om denne gengivelse af det berømte »*Maxima debetur puero reverentia*« (ordret: »Man skylder barnet den største ærbødighed«) bemærker Rahbek (*Den danske Digtekunst*, 2. del, 1808, s. 267), at den er »maaskee de svageste Linier i det hele«, men trøster sig derefter med, at »snart kommer Fordanskeren igien paa sit Glid«.

16,6: *spøge*] optræde som gal ell. besat, rase, stime. – 16,7: *hos Doctor eller Præst*] præsten som attestator af tilregneligheden klinger af danske forhold. Falster kan have tænkt på bestemmelser som den i Danske Lov, 2-5-25, efter hvilken præsten ikke må lade »Afsindige Mennsker og Ufornumstige Børn« komme til alters.

17,4: *At feje Gulv og Døre*] hos Juvenal skal gulvet fejjes og søjlerne blankes.

18,3-4: *da een af Kukke-Droingene o.s.v. ...*] idet *da* betyder *dermod*, *da jo blot, skønt*, er meningen klar: husherren behøver ikke at skabe sig gal for de bagateller! Men den kortfattede oversættelse går glip af originalens levende realisme: husherren tager pisk i hånd, fordi han ikke vil have, at »den ankommende vens øjne skal mishages af et atrium begjort med hundemøg eller en porticus oversprøjtet af gadesnavs – og så er det hele dog ting, som en slavedreng ordner med en halv spandfuld savsmuld!«.